

PSIHONEUROTSKI POREMEĆAJI KOD GRAĐEVINSKIH RADNIKA I ODVOJENOST OD OBITELJI

Z. Kaurloto-Švarc
Dom zdravlja Centar, Zagreb

Primljeno 13. X. 1989.

Cilj ovog rada bio je ispitati da li postoji povezanost između odvojenosti građevinskih radnika od obitelji, a žive u nastambama poduzeća, i pojave psihičkih smetnji kod tih radnika. Slijedeći dobivene rezultate našlo se da vrsta stanovanja nije povezana s pojavom psihičkih smetnji, no učestalost psihičkih smetnji bila je nešto veća kod mladih i neoženjenih radnika koji žive u nastambama nego u radnika iste dobi koji stanuju u krugu svoje obitelji. Neuroze i psihoze bile su podjednako distribuirane u obje skupine ispitanika bez obzira na vrstu stanovanja.

Za psihičke smetnje karakterističan je visok morbiditet te kronicitet s čestim recidivima. One direktno utječu na radnu sposobnost čovjeka i uzrokuju velik broj radno nesposobnih djelujući tako negativno na socioekonomski život zemlje i pojedinaca. Cilj ovog ispitivanja bio je da se analizira da li postoji povezanost između odvojenosti građevinskih radnika od obitelji i pojave psihičkih smetnji.

ISPITANICI I METODE

U ambulanti Doma zdravlja Centar pruža se zdravstvena zaštita radnicima GRO „TEMPO“ za dio OOUR-a „Građenje“ i OOUR-a „Strojni park“. S obzirom na visoku fluktuaciju radne snage u obradu su uzeti podaci radnika koji rade najmanje pet godina na svojim radnim mjestima (od 1983. do 1988. g.). U uzorak je ušlo 875 građevinskih radnika muškog spola od 20 do 64 godine života. Od toga 641 radnik stanuje u zajedničkim nastambama radne organizacije ($N_n = 641$), a 234 radnika u krugu svoje obitelji u stanu ili obiteljskoj kući ($N_o = 234$). Struktura radnika je u obje skupine približno jednaka. Radi se o zidarima, fasaderima, teracerima, keramičarima, strojarima, monterima toranjskih dizalica, variocima, vodoinstalerima, vozačima i fizičkim

radnicima. Po stručnoj spremi to su NSS, KV i VKV radnici. Za analizu su korišteni zdravstveni kartoni s anamnestičkim podacima, povijestima bolesti od specijalista psihijatra s verificiranom dijagnozom, psihologijskim nalazima, EEG nalazima, CT-om mozga, RDG snimkama glave te otpusnim pismima hospitalno liječenih pacijenata (1).

REZULTATI

Tablica 1. prikazuje učestalost psihičkih smetnji u građevinskih radnika s obzirom na stanovanje. Iz tablice je vidljivo da približno jednak postotak radnika ima psihičkih smetnji bez obzira na način stanovanja. Kod radnika koji stanuju u nastambama taj postotak iznosi 14,5%, a kod radnika koji žive u obiteljskoj sredini 12,4%. Primjenom χ^2 -testa ($\chi^2 = 0,639$) također se potvrđuje da ne postoji veza između pojave psihičkih smetnji i načina stanovanja građevinskih radnika. Ovi podaci ne odudaraju od podataka o zastupljenosti psihičkih smetnji u općoj populaciji (za muškarce). S obzirom na to da su podaci uzeti od radnika koji su posljednjih pet godina proveli na istom poslu, može se pretpostaviti da su u uzorak ušli oni koji su fizički i psihički zdraviji.

Tablica 1.

Učestalost psihičkih smetnji kod građevinskih radnika prema načinu stanovanja

Stanovanje	Radnici sa psihičkim smetnjama		Radnici bez psihičkih smetnji		Ukupno	
	N	%	N	%	N	%
U nastambama	93	14,5	548	85,5	641	73,3
U obitelji	29	12,4	205	87,6	234	26,7
Ukupno	122	13,9	753	86,7	875	100

Tablica 2.

Dobna struktura građevinskih radnika sa psihičkim smetnjama prema načinu stanovanja

Stanovanje	Dobna skupina						Ukupno
	20–34 god.		35–49 god.		50–64 god.		
	N	%	N	%	N	%	
U nastambama	40	33	22	18	31	25	93
U obitelji	10	8	11	9	8	7	29
Ukupno	50	41	33	27	39	32	122

Tablica 3.

Bračni status građevinskih radnika sa psihičkim smetnjama prema načinu stanovanja

Stanovanje	Bračni status				Ukupno
	Oženjeni		Neoženjeni		
	N	%	N	%	
U nastambama	70	57	23	19	93
U obitelji	27	22	2	2	29
Ukupno	97	79	25	21	122

Tablica 4.

Vrste psihičkih smetnji kod građevinskih radnika prema načinu stanovanja

Stanovanje	Psihičke smetnje				Ukupno
	Neuroze		Psihoze		
	N	%	N	%	
U nastambama	77	63	16	13	93
U obitelji	26	21	3	3	29
Ukupno	103	84	19	16	122

Učestalost psihičkih smetnji s obzirom na dob radnika prikazana je na tablici 2. Općenito rečeno, među radnicima sa psihičkim smetnjama nešto više je mlade (41%) nego srednje (27%) i starije dobi (32%). Iz tablice 2. uočljivo je da postoje stanovite osobitosti u distribuciji s obzirom na dob. Naime, među radnicima sa psihičkim smetnjama koji žive u nastambama više je mladih ljudi (33%), dok su psihičke smetnje kod radnika koji žive u krugu obitelji prisutne podjednako u svakoj životnoj dobi. Primjenom χ^2 -testa dobiva se vrijednost $\chi^2 = 2,404$ iz čega se da zaključiti, uz 2 stupnja slobode, da ne postoji statistički značajna razlika u distribuciji psihičkih smetnji prema dobi kod promatranih građevinskih radnika s obzirom na način stanovanja. Slijedeća varijabla čiji utjecaj na promatrani predmet može biti značajan jest bračno stanje. Analiziran je bračni status radnika sa psihičkim smetnjama (tablica 3). Uočavamo da je bračni status radnika sa psihičkim smetnjama sličan kao i u općoj populaciji budući da je većina ljudi oženjena (79%).

Od ukupnog broja građevinskih radnika sa psihičkim smetnjama više je (57%) oženjenih osoba koje žive u nastambama. Međutim, povezujući ove rezultate s prethodnima (tablica 2) vidi se da je nešto veći broj mladih i neoženjenih radnika sa psihičkim smetnjama koji žive u nastambama nego onih koji stanuju u krugu obitelji. To se čini logičnim budući da se vjerojatno na rad u drugu sredinu (grad) upućuju češće

mlađi ljudi bez obiteljskih obaveza. To je i najvulnerabilnija populacija stoga što su to mlađi ljudi bez dovoljno životnog iskustva, odvojeni od svog sociokulturnog okružja, izloženi procesu adaptacije u urbanoj sredini, a usto opterećeni i težinom svog posla. Osim toga, opterećeni su i vrlo nepovoljnim uvjetima stanovanja u nastambama, kao i problemima koji su vezani s niskim osobnim dohocima.

Na tablici 4. prikazane su psihičke smetnje s obzirom na način stanovanja.

Iz tablice 4. da se zaključiti da se nije našla statistički značajna razlika u distribuciji psihičkih smetnji po vrsti tih smetnji. Naime, i među radnicima iz nastambi i među radnicima koji žive sa svojom obitelji podjednaka je zastupljenost neuroza, odnosno psihoza.

RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Stabilne životne okolnosti, život bez većih oscilacija, dobra integracija u okolinu — sve su to faktori za koje se pokazalo da se češće javljaju zajedno sa psihičkim zdravljem. S druge strane, stresne situacije, osjećaj osamljenosti i izoliranosti, odvojenost od obitelji, odnosno nepovoljna integracija u okolinu — predstavljaju rizične faktore za razvoj psihičkih smetnji. Dakle, na etiologiju ovih poremećaja istodobno djeluju mnogobrojni faktori.

Ovaj rad ograničio se samo na ispitivanje povezanosti načina stanovanja i učestalosti psihičkih smetnji kod građevinskih radnika. Na osnovi dobivenih rezultata može se zaključiti da način stanovanja nije povezan s pojavom psihičkih smetnji u građevinskih radnika, no treba naglasiti da je učestalost psihičkih smetnji nešto veća kod mlađih i neoženjenih radnika koji žive u nastambama, nego u radnika iste dobi koji stanuju u krugu svoje obitelji. Neuroze i psihoze podjednako su distribuirane u obje skupine ispitanika bez obzira na vrstu stanovanja. Rezultati se čine logičnim budući da se psihičke smetnje javljaju i u sigurnim i stabilnim socijalnim zajednicama, što podsjeća i na važnost predispozicija za razvoj psihičkih poremećaja u bilo kojoj zajednici ma koliko ona protektivna bila (2).

LITERATURA

1. *Klain E.* Psihoterapijski intervju. Zbornik Psihijatrija. Ljubljana: Lek 1969.
2. *Munjiza M.* Afektivne neuroze u urbanoj sredini. Beograd: Naučna knjiga, 1984.

Summary

PSYCHONEUROTIC DISTURBANCES AMONG BUILDING-SITE WORKERS LIVING APART FROM FAMILY

The study aimed at establishing a correlation between building-site workers living apart from their families in a company's lodgings, and the development of psychic disturbances in their behaviour. The results showed that the type of lodgings did not correlate with the development of psychic disturbances. It was found that younger and unmarried workers living in company's

accommodation were more prone to exhibiting those symptoms than workers of the same age living with their families. Neurosis and psychosis were equally present in both groups of workers regardless of the type of living quarters. The results seem to be logical as psychic disturbances also tend to develop in stable social environments. This should make one aware of the importance of predisposition for the development of psychic disturbances in any form of community however protective it may be.

»Centar« Health Centre, Zagreb